

Op de korrel

FOTO: MARIA BROUWER

De preek, de wortel en de stok

Het afgelopen najaar schreef ik in één van mijn columns dat we een rustige zomer hadden gehad. Die constatering kwam me op de nodige reacties van lezers te staan: ik werd gewezen op diverse ‘affaires’ die weliswaar het wereldnieuws niet hadden gehaald, maar toch getuigden van het voortdurende falen van de accountant. Dat was nog vòòr Parmalat en Adecco. Zaken die opnieuw serieuze vragen hebben opgeroepen omtrent de rol en verantwoordelijkheid van de accountant.

Hoewel opnieuw twijfels worden geuit over de toegevoegde waarde van de accountantsverklaring bespeur ik toch ook een zekere nuance in de publieke opinie. NRC Handelsblad merkte in haar hoofdredactioneel commentaar op dat accountants zich steeds beter bewust worden van hun controlerende verantwoordelijkheid. Het feit dat er weer affaires de kop opsteken, is mede het gevolg van scherper opererende accountants.

De vraag of de huidige affaires nu een zegen of een vloek voor het beroep zijn, is daarmee nog niet beantwoord. Een aantal direct bij de controle betrokken accountants is gearresteerd en er is nog steeds onduidelijkheid over de rol van andere bij de controle betrokken accountants.

Ook op andere fronten laten accountants het helaas nog te veel afweten. Het recente NIVRA-onderzoek naar jaarverslagen van beursgenoteerde ondernemingen toonde aan dat op veel plekken wordt afgeweken van wet- en regelgeving. “Wéten ze het niet of willen ze het niet?”, vroeg de journalist van het Financieele Dagblad ons. We konden het hem niet vertellen, maar wat het antwoord ook zou zijn geweest, in beide gevallen was het ongunstig.

De vraag is hoe we de geconstateerde gebreken nu gaan voorkomen. Het antwoord moet mijns inziens verder reiken dan de belofte dat we beter ons best zullen doen. In dat verband trof mij het simpele, maar effectieve wereldbeeld van de Rotterdamse wethouder Pastors. Volgens hem zijn er in het openbaar bestuur drie instrumenten om de samenleving te beïnvloeden: de preek, de wortel en de stok. In zijn geval, het beleid op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, was er te veel preek en wortel geweest, en te weinig stok.

Ook in ons geval is er aan preken geen gebrek, getuige de vele opinies in kranten, vakbladen en op websites. De stok moet steviger, maar ook daar wordt aan gewerkt. Alleen die wortel, daar heb ik mijn twijfel over. Niet dat er een gebrek aan is, integendeel. Maar hij hangt niet op de plek waar de stok ons heen drijft. Dus blijven we aarzelen: een stapje richting maatschappelijk verkeer, een stapje terug richting klant. Dat schiet niet op.

Wat helpt dan wel? Eigenlijk geen van beide. Een goede accountant laat zich niet leiden door stok of wortel, maar door zijn eigen professionele opinie. Een goede accountant is onafhankelijk, deskundig en integer. We zijn ons daar steeds meer van bewust, al valt er nog heel wat te verbeteren. Wat mij betreft wordt het een rustige zomer.

Gert Smit

algemeen directeur